

Anders Mondrup
Avlsdirektør
Roskilde

Frøudbytter på det jævne i 2020

Frøhøsten 2020 i Danmark blev samlet set en høst lige under middel. Der er store variationer både mellem og inden for arter, og rumvægten er relativ lav. Holland blev hårdt ramt af tørke, mens USA opnåede en normal til lav høst, og i Canada påvirkede en hård vinter frøhøsten

I Danmark lagde afgrøderne fra land med et rigtigt vådt efterår i 2019, der især ikke efterlod 1. års markerne i den bedste tilstand forud for vinteren. De overvintrende afgrøder blev til gengæld begunstiget af en mild vinter, og foråret kom tidligt. April blev tør og nærmest uden nedbør. Sidst på måneden kom der dog lidt regn i nogle egne, men ikke mere end at foråret 2020 må karakteriseres som tørt, og i mange marker kunne man finde de karakteristiske tørkepletter. Det var relativt mere tørt i Øst- end i Vestdanmark, og behovet for vandingsmaskinernes aktivitet i frømarkerne var flere steder mindre i Vestdanmark end normalt. Bestøvningen i første halvdel af juni blev ledsaget af hyppige regnbyger, hvilket især generede rødsvingel, mens afgrøder som alm. rajgræs og strandsvingel fik en god blomstring. Den første del af juli var våd og blæsende, og de afgrøder der modnede der, som eksempelvis bakkesvingel, blev udsat for en del frøspild. Resten af frøhøsten foregik under vejrmæssigt ideelle forhold.

Hvidkløver, hundegræs og engrapgræs blev topscorere

I slutningen af september har vi modtaget cirka en fjerdedel af høsten, og vi er godt i gang med frørensningen. Derfor kan vi nu også danne os et godt overblik over høstens størrelse inden for de forskellige arter, og udbytterne tegner til at blive lige under normalen samlet set for høst 2020.

Tabel 1 viser de foreløbige skøn over udbytte for de enkelte arter. Det er opgjort for konventionelt frø, hvor sammenligningsgrundlaget er gennemsnittet af de tidligere fem års udbytte.

Tabel 1. Prognose for høstudbytte – for høst 2020, DLF Danmark

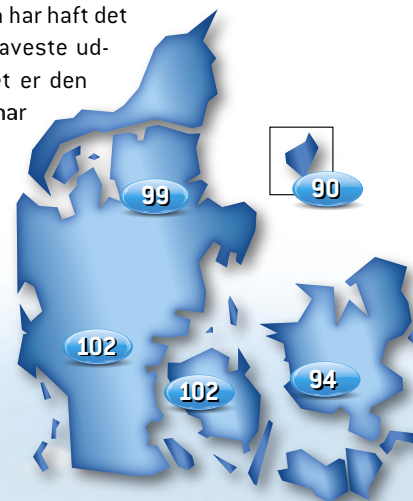
	Udbytte kg pr. ha	Relativt udbytte i forhold til fem års løbende snit
Hvidkløver	540	110
Alm. rajgræs	1.530	100
Hybrid rajgræs	1.590	98
Ital. rajgræs	1.480	94
Rajsvingel	1.090	90
Rødsvingel	1.270	89
Bakkesvingel	640	70
Strandsvingel	1.410	90
Hundegræs	1.160	106
Engrapgræs	1.110	103

Kommentarer til de enkelte arter

Hvidkløver står til at ende på et udbytte over normalt. Der er dog endnu større variationer end der plejer, hvilket især skyldes lokale skadesangreb af insekter. Kløvergnaveren har på udsatte lokaliteter været et rigtigt stort problem, og den har været svær at bekæmpe. Der er et klart billede af, at jo større et bekæmpelsesbehov, der har været mod dette skadedyr, jo mindre frøudbytte. Der er høstet flotte udbytter, hvor der ikke var skadedyr, og også den økologiske avl har givet rigtigt godt. Det sidste formentlig fordi de økologiske frøarealer ofte ligger uden for trængte hvidkløversædskeer.

Alm. rajgræs blev lidt mere presset af det tørre forår, end vi forventede før høst. Bornholm, som har haft det rigtigt tørt, ender med det laveste udbytte. Det er tydeligt, at det er den vestlige del af Danmark, der har opnået de bedste udbytter.

Relative udbytter i alm. rajgræs
i de enkelte landsdele
(foreløbige tal)



Ital. rajgræs ligger lidt under et normaludbytte.

Rødsvingelhøsten ligger væsentligt under normalen med et estimeret udbytte på 89 pct. af femårssnittet. Her var det især førsteårsmarkerne, der blev tørkeramt, da rodudviklingen i det våde efterår var mangelfuld. Derudover har rødsvingel også en lav rumvægt, som flere avlere erfarede allerede i høst ud fra råvareprøverne fra mejetærskeren.

I *strandsvingel* tegner udbytterne til at være under normalen, og her har førsteårsmarkerne også trukket ned på resultatet. Det tegner til, at plænetyperne har klaret sig relativt bedst i 2020.

Hundegræs har haft et udbytte over normalen, og der har kun enkelte steder været marker med frostskaade.

Engrapgræs har givet et pænt udbytte, og her er det især de lange fodertyper, der bidrager positivt.

Råvarekvaliteter

Tabel 2 viser de foreløbige svindprocenter sammenlignet med de seneste fem års svind i gennemsnit. Der er en lille og forventet tendens til, at lavt udbytte giver lidt større rensesvind og modsat.

Ud fra de første analysetal tegner der sig et billede af, at vi ser et større indhold af enårig rapgræs end normalt, men vi kan til gengæld glæde os over, at indholdet af væselhale ser ud til at være mindre end sidste års høje niveau. Spirevnerne ser ud til at være normale.

Tabel 2. Svindprocenter 2020 sammenlignet med gennemsnittet af de sidste fem år

	2020	5 års gennemsnit 2015-2019
Hvidkløver	—	30
Alm. rajgræs	16	15
Ital. rajgræs	16	12
Rajsvingel	16	16
Rødsvingel	16	15
Bakkesvingel	21	21
Strandsvingel	16	17
Hundegræs	12	14
Engrapgræs	23	24
Total græs og kløver	17	16



Skadedyr var et stort problem i nogle hvidkløvermarker i 2020



Tørke pressede udbytterne ned i Holland

Etableringen i renbestand af frøafgrøderne i efteråret 2019 gik godt på trods af nedbørsforholdene. Foråret bød på væsentlig mere tørke i Holland end i Danmark, og det påvirkede især de tidlige afgrøder voldsomt. Alm. rajgræs ser ud til at lande på indeks 92 og strandsvingel på indeks 75 i forhold til et femårsgennemsnit.



Museplage i Minnesota

Frøarealet med alm. rajgræs er fortsat presset i Oregon af andre højværdiafgrøder, og dele af frøproduktionen flytter til andre stater i USA. Rajgræshøsten blev normal i Oregon, men i Minnesota var problemer med masser af mus i markerne og dårlige vejrforhold med til at presse udbytte ned til omkring to tredjedele af et normalt niveau. Ital. og westerwoldisk rajgræs har leveret udbytter på indeks 85, og engrapgræs ligger flot med udbytter på indeks 110.



Vinterskader påvirkede frøhøsten i Canada

Canada havde ekstreme vejrforhold, der påvirkede høsten negativ. Der har især været store vinterskader på rødkløver og timote, så det medfører en lavere forsyning i disse arter. Lucerne har givet et nogenlunde udbytte, og canadierne regner med tæt på en normal høst i denne art. Der er høstet pæne udbytter i rødsvingel i Peace River, men det giver ikke anledning til overforsyning, da der er et godt marked i USA. 🌱

Skårlægning af engrapgræs Balin den 24. juni 2020
på Dalbyegaard syd for Stubbekøbing på Falster